

# Монопол на измену Устава угрожава правосуђе

Саво Ђурђић\*

Пре месец дана Високи савет судства (ВСС) разматрао је ситуацију у правосуђу Србије, посебно текст Нацрта амандмана на Устав. У препорукама које је усвојио тражи већу заштиту судске независности и да буде у потпуности укључен у израду коначног текста Нацрта амандмана. Ова вест је у домаћој јавности прошла готово незапажено. Министарка правде изјављује да ће министарство, као и досад, самостално утврдити коначну верзију амандмана на Устав до краја лета. Радну групу сачињавају запослени у министарству.

ВСС сматра да би после приспећа Мишљења Венецијанске комисије било неопходно да овлашћени предлагач (према Уставу, то није Министарство правде!) оформи радну групу за израду коначног текста Нацрта амандмана, у чијем саставу би били и представници правосуђа, науке и струковних удружења. Ако до тога не дође, указује да је Устав не само највиши правни акт него и друштвени споразум од пресудне важности за развој и будућност друштва и државе, и сматра да јавност треба да зна мишљење и предлоге овог тела.

Достигнути ниво независности и непристрасности судства и судија не сме се умањивати, утолико пре што то не захтевају званична политика и документи Републике Србије, а ни Акциони план за Поглавље 23, истиче ВСС. Напротив, актуелне промене Устава су инициране због јачања независности судства и самосталности тужилаштва. Ако би се утицај Народне скупштине на судство преобразио, уместо да се укине или смањи, врло тешко и споро би постигли достигнути ниво развоја судске власти који постоји у земљама ЕУ. Обелодањује се да је текст Нацрта амандмана који је упућен Венецијанској комисији сачињен без консултација са ВСС и да није отклонио суштинске недостатке из радног текста Министарства правде, чије повлачење из процедуре су тражили органи правосуђа и многи научници.

У Нацрту амандмана нису разјашњена питања положаја и садржине судске власти у односу на законодавну и извршну. Игнорисани су предлози радне групе Комисије за спровођење Националне стратегије реформе



Душан Лудвиг

правосуђа 2013–2018, коју чине професори уставног права и други стручњаци из ове области.

Истиче се да је Мишљење Венецијанске комисије идентично са ставом ВСС о спорним питањима да се: одреди садржина која припада судовима као носиоцима судске власти, брише став да се законом уређује јединствена примена закона од стране судова, да се гарантује материјална независност судова и судија, пропишу разлози за разрешење судија и задржи гаранција непреместивости судија, као и да се преиспита став да ли је Правосудној академији место у Уставу. У погледу ВСС: да се задрже постојећа уставна дефиниција и надлежности овог органа, не смањује број чланова ВСС који треба да је непаран и задржи садашњи број судија, преиспита начин избора чланова који нису судије и одустане од решења о „распуштању“ ВСС у случају да не одлучи о неком питању у року од 30 дана.

С обзиром на то да објављивање радног текста Уставног закона за спровођење амандмана, као ни у погледу Нацрта амандмана, не прати образложење – није јасно зашто се приступа изменама свих одредаба Устава о правосуђу које нико, па ни међународна заједница, у том смислу и опсегу није тражила? ВСС сматра да ничим није гарантовано да неће бити реизбора или произвољног премештања судија у Србији. Ово тим пре што су рокови за доношење потпуно нових закона из области правосуђа нерешитије и кратки. С друге стране, несхватљиво је да се Министарству правде, и поред озбиљних грешака, и даље дозвољава монопол у стручној припреми и оцени уставних решења. На ову појаву су скренула пажњу и европска тела попут Консултативног већа европских судија, ГРЕКО и МЕДЕЛ, док Венецијанска комисија истиче да је јавни консултативни процес био нарушен атмосфером „заједљивости и огорчености“. Да ли ће и ко одговорати ако спорна уставна решења о правосуђу не буду квалитетна, чак и кад их не би одбацила тела ЕУ због других политичких договора врха

маће власти и ЕУ или ако је због њих већ дошло до нових подела и антагонизма у друштву? Да ли је у реду да се глас струке и науке бори за равноправан третман с гласом страначко-политичке власти тек у процедури Народне скупштине и на референдуму!?

Крајње је време да се грађани, о чијим правима и обавезама је реч, али и сви други институционални и стручни потенцијали друштва, активно укључе, размотре и оцене: да ли ће наше правосуђе после уставних промена, које нису усаглашене с домаћом струком и науком, постати боље и независније, гарант владавине права и савременог демократског развоја Србије или је реч о „камуфлажи механизма којима ће политика (политичке странке, без обзира које идеологије) и даље држати судије на кратком поцу.“ (проф. Р. Марковић, у „Политици“ 27. 2. 2018)?

\*Судија Апелационој суду у Новом Саду, члан Високој савешта судства

► Прилози објављени у рубрици „Погледи“ одражавају ставове аутора, не увек и уређивачку политику листа

РЕАГО  
Међ  
за б

Поводом  
о подели  
23. август

Мишар М

Чедомир  
гим пр  
„косовског  
Међутим, т  
тру контра  
је међутим  
поделе (Ко  
озбиљно. К  
и Тадић кад  
лили“. А пр  
„понути (ти  
штитницим  
тономију у  
оналну, иза  
или истори  
лу“. Треба л

Друго, на  
ћу случајно  
важније фа  
Косову ук  
танију и Не  
за сада, не  
интересе С  
су у вези с  
тусу Косов  
и регионал  
је регион Б  
номских ра  
Шпанија, Ф  
бало очеки  
може успе  
релевантни

Колико је  
протећи Ду  
решен „кос  
екстремни  
ког суверен  
сова и Ме  
или више  
сва та реш  
за Србију б  
вим тим и  
вероватно  
совског ко  
совског чв  
поред, као  
горочно не  
Ако је повр  
територијс  
подела Ко  
матично ре  
делом Кос  
је одсецањ